Melano.hu
A Közép-európaiak magazinja
Published on *Melano.hu* (https://www.melano.hu)

Így lett egy magyar találmányból Lengyelország nemzeti jelképe

Létrehozás: 12/18/2019 - 04:36
Szerző: Melano
[1]
Az ívelt pengéjű szablyát a lovasnomád népek, köztük a magyarok hozták Európába, és Báthory István közvetítésével került Lengyelországba, ahol a nemzeti nemesség és függetlenség jelképe lett.
Kapcsolódó cikkek:
Júliustól bevetésre kész lesz a visegrádi négyek közös harci egysége [2]

Ebben a korban játszódik a History csatorna nagyszabású dokudrámája, A szablya fiai. A bemutató előtt modern kori magyar kardforgatók mondják el, mit kell tudni a legendás fegyverről.

Mindannyian ismerjük a mondást: „Lengyel, magyar, két jó barát, együtt harcol s issza borát." Kevesebben tudják, hogy a szállóige lengyel változatában nevesítve is van a fegyver, amelyet együtt forgatnak a két nemzet fiai. „Polak, Węgier – dwa bratanki, i do szabli, i do szklanki", azaz „lengyel, magyar két testvérke, a szablyát és a poharat tekintve egyaránt." A szablya említése nem véletlen: a kardtípus kitüntetett helyet foglal el a lengyel nemzeti emlékezetben, és ehhez nekünk, magyaroknak is van némi közünk.

A lengyel szabla szó, akárcsak az angol és francia sabre vagy a német Säbel mind a szablya szó közvetlen átvételéből származik, vagyis Európa-szerte magyar szóval illették, sőt illetik ma is az ívelt pengéjű, nagyon erős vágóerővel bíró kardokat. *„Magát a fegyvert a lovasnomád népek hozták be Európába, és ebben nagy szerepe lehetett a magyaroknak is"* – mondja Ujvári Ádám, a Magyar Buhurt Szövetség elnöke, aki ma is gyakran vesz a kezébe szablyát. A buhurt ugyanis nem más, mint egy kőkemény, full contact küzdősport, ahol a vívók egy-egy történelmi kor (életlen) fegyvereiben és páncéljaiban csapnak össze.

„A szablya egyetlen hátránya, hogy páncélozott ellenfelek ellen kevésbé hatékony, így a középkorban háttérbe szorult, és akkor terjedt el újra Európában, amikor a lőfegyverek miatt elkezdtek kikopni a komolyabb páncélzatok a hadviselésből. Magyarországon azonban nem tűnt el teljesen: a betelepített kunok fegyvere is a szablya volt, de a 15. századból is került elő szablya Visegrádról" – meséli Ujvári Ádám, aki Berbekucz Viktor fegyverkovács pengéivel be is mutatott néhány fogást buhurtos sporttársával, Bányai Ádámmal.

Lengyelországban azután terjedt el újra a szablya, hogy Báthory István 1575-ben az erdélyi fejedelmi után a lengyel királyi trónt is megszerezte. Báthory – amellett, hogy maga is erőszeretettel viselte szélespengéjű szablyáját – támogatta, hogy magyar mintára fejlesszék a lengyel lovasságot és gyalogságot. A lengyelek számára azonban a szablya sokkal több lett, mint fegyver. A XVII. században ez volt a hatalma csúcsán álló Lengyel–Litván Unió egyik jelképe, a büszke nemesi köztársaság szimbóluma.

„A hazámban a szablyát tisztelet övezi. Úgy tartjuk, összeköti az élet és a halál körforgását – mondja el Jerzy Bralczyk nyelvészprofesszor A szablya fiai című, a HISTORY műsorán december 17-én debütáló látványos dokudrámában. – A lengyel huszárok fiait két keresztbe fektetett szablyán keresztelték meg, ezt a szokást később az egész lengyel nemesség átvette. A szablya jellegzetesen lengyel fegyver. Erőteljesen jelen van a nyelvünkben, az irodalmunkban, a szólásainkban. »Minden lengyelre jut egy szablya.«Nem tudjuk, hogy a kozákok tényleg mondtak-e ilyet, vagy ezt Henryk Sienkiewicz találta ki, de az biztos, hogy a férfi helyett használták a szablya szót, például »sok szablya harcolt« vagy »200 szablya lovagolt velünk«.”

A gazdagon díszített szablya nemcsak nemesi státuszszimbólum volt, hanem halálos fegyver is. „A kereszt művészete egy kegyetlenül hatékony lengyel szablyaforgatási módszer, ami a 16. és a 17. század során terjedt el. Ez adta a köztársaság haderejének a gerincét 200 éven át – magyarázza Janusz Sieniawski, a film forgatókönyvírója, aki maga is aktív szablyaforgató, és két fiával együtt a film ötletgazdája. – A módszer lényege, hogy keresztvágások sokasága villámgyorsan követi egymást, keveri a keleti és a nyugati harcmodort. Számít a vágás ereje, a precizitása és a harcos egyedülállóan különleges mozgása.”

A szablya fiai a History első Közép-Európában készült, egész estés, dramatizált dokumentumfilmje, amely három fiatal nemes életén keresztül ad bepillantást a Lengyel–Litván Unió fénykorába. A látványos, lengyel történelmi vívók és hagyományőrzők közreműködésével felvett jelenetekben eleveníti fel a közép-európai történelem izgalmas korszakát. A film rendezője és főszereplője Paweł Deląg.

Tags:
szablya [3]
Visegrádiak:
Lengyelország [4]

Forrás webcím: https://www.melano.hu/igy_lett_egy_magyar_talalmanybol_lengyelorszag_nemzeti_jelkepe

Hivatkozások
[1] https://www.melano.hu/sites/default/files/articles/a_szablya_fiai_01.jpg
[2] https://www.melano.hu/juliustol_bevetesre_kesz_lesz_a_visegradi_negyek_kozos_harci_egysege
[3] https://www.melano.hu/tags/szablya
[4] https://www.melano.hu/visegradiak/lengyelorszag